Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1870. Wydano i rozesłano dnia 22. Listopada 1870. **XXIII. Część.**

Nr. 80.

Wyciąg z statutu dla c. k. milicyi krajowej w obrębie Państwa i królestw zastąpionych w Radzie Państwa.

(Sankcyonowany najwyższem postanowieniem z dnia 8. Maja 1870. r.).

W skutek polecenia c. k. Ministerstwa Obrony krajowej, wydanego w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych na dniu 22. Lipca r. b. do l. 4.736., podają się w niniejszym wyciągu do powszechnej wiadomości te postanowienia statutu dla milicyi krajowej, sankcyonowanego na dniu 8. Maja 1870. r., których znajomość ludności w ogóle a w szczególności zwierzchnościom gminnym nieodzownie jest potrzebną.

§. 25.

Przechowanie zapasów moderunków, zbroi, broni i amunicyi.

Zapasy moderunków, zbroi, broni i amunicyi do strzelania do tarczy i przy mustrze dla batalionów milicyi krajowej i szwadronów przechowane być mają w głównych miejscach okręgów batalionów milicyi krajowej za współdziałaniem zwierzchności gminnej.

Współdziałanie to polega na dostarczeniu magazynów milicyi krajowej w tych głównych miejscach okręgów batalionów milicyi krajowej, w których rozporządzać nie można eraryalnemi zabudowaniami dla przechowania zapasów milicyi krajowej, a dalej na tem, ażeby tam, gdzie miejscowa służba bezpieczeństwa należy do zakresu działania gminy, czuwano nad zewnętrznem bezpieczeństwem magazynów milicyi krajowej przy nadzwyczajnych wypadkach, jak np. przy excesach, zbiegowiskach, pożarach i t. p.

Potrzebne do tego lokalności, jeżeli ich gmina bezpłatnie dostać nie może, należy wynająć za opłatą czynszu, oznaczonego w przepisie kwaterunkowym dla c. k. wojska.

Magazyny milicyi krajowej należy ile możności pomieścić w tych zabudowaniach, gdzie się już znajdują strzeżone przez posterunki wojskowe magazyny stałego wojska.

§. 26.

Wykształcenie.

Instrukcye dla wykształcenia rekrutów wydane zostaną corocznie przez Ministerstwo Obrony krajowej.

Zazwyczaj mają być corocznie rekruci wcieleni do milicyi krajowej w czasie pokoju dnia 1. Października dla ich wykształcenia przez bióra ewidencyi policyi krajowej powołani, ubrani i uzbrojeni, a następnie przez ośm tygodni wykształceni przy korpusach stałego wojska, ustawionych w stacyi uzupełnienia milicyi krajowej.

Jeżeli okoliczności wymagają innego postępowania, wydane zostaną w drodze rozporządzeń odpowiednie przepisy (§. 14. ust. o milicyi krajowej).

Na prośbę rekruta milicyi krajowej może wykształcenie jego dla koniecznej, urzędownie stwierdzonej potrzeby odłożone być do następnego roku.

Prośby te należy zazwyczaj na cztery tygodnie przed powołaniem w drodze ewidencyi przedłożyć Komendzie milicyi krajowej do rozstrzygnięcia.

§. 27.

Ćwiczenia bronią.

Ćwiczenia bronią piechoty milicyi krajowej odbywają się po żniwach i polegają:

a) na ćwiczeniach batalionów co dwa lata przez 14 dni, w przeciągu których bataliony kolejno udział biorą w większych ćwiczeniach bronią korpusów stałego wojska;

b) w tych latach, w których przypadają ćwiczenia batalionów na ćwiczeniach kompanii przez 14 dni, do których powołani być mogą wcieleni bezpośrednio do milicyi krajowej podczas pierwszych 6 lat ich służby, a nadto i potrzebne szarże.

Konnica milicyi krajowej, która składa się z wysłużonych ludzi, nie odbywa ćwiczeń bronią.

Na żądanie Komendanta batalionu milicyi krajowej wysłani być mogą do ćwiczeń bronią milicyi krajowej przez jeneralne lub wojskowe Komendy instrukcyjni oficerowie i podoficerowie stałego wojska, po otrzymanem pozwole-

niu Ministersrwą Wojny dla całego Państwa, w porozumieniu z Ministerstwem Obrony krajowej (§. 15. ust. o milicyi krajowej).

Ministerstwo Obrony krajowej rozporządza, które kategorye wieku powołane być mają do ćwiczeń bronią, tudzież wydaje inne potrzebne instrukcye.

Czas ćwiczeń zaczyna się od dnia, w którym zgromadziła się kompania lub batalion, a kończy się z ostatnim dniem ćwiczeń.

Rozkaz powołujący wydany zostanie na 4 tygodnie przed ćwiczeniem bronią przez bióro ewidencyi milicyi krajowej, a nadto jeszcze należy w każdej gminie przez plakaty lub w inny sposób, w tem miejscu przyjęty podać do powszechnej wiadomości, ażeby nieobecni wcześnie przez swych krewnych uwiadomieni być mogli.

Na czas trwania ćwiczeń otrzyma milicya krajowa moderunek i broń, którą po skończonych ćwiczeniach zwrócić ma napowrót dobrze oczyszczoną.

Żołnierz milicyi krajowej jest zawsze odpowiedzialnym za utrzymanie w całości powierzonego mu moderunku i broni. Odpowiada on majątkiem swoim za każde przez jego winę sprowadzone uszkodzenie, a nadto może być w miarę okoliczności ostro ukarany.

O podziale ćwiczeń bronią podług przedmiotu, w celu jak najlepszego wykształcenia milicyi krajowej, wydaje corocznie wyższa Komenda milicyi krajowej i Komendy milicyi krajowej specyalne instrukcye.

Ostatnie te Komendy postarać się także mają o to, ażeby w czasie ćwiczeń bronią odpowiednia ilość żołnierzy milicyi krajowej otrzymała przy korpusach wojska i w zakładach wojska wykształcenie przepisane dla pionierów, piechoty i ambulansów stałego wojska, jeżeli jeszcze nie znajduje się dostateczna ilość takich ludzi pomiędzy żołnierzami przeniesionymi z rezerwy stałego wojska do milicyi krajowej.

W celu rozdzielenia nagród za celne strzały pomiędzy celnych strzelców otrzymają kompanie odpowiedny na to fundusz, i najlepsi strzelcy otrzymać mogą tożsamo odszczególnienia, według postanowień zaprowadzonych w stałem wojsku.

W czasie ćwiczeń bronią należy względem oficerów powołanych do tych ćwiczeń i żołnierzy załatwić wszystkie te sprawy, które dla żołnierzy nie znajdujących się w stanie czynnym załatwione być mają przy sposobności zgromadzeń dla kontroli (§. 33.).

Uwolnienie od ćwiczen bronią udzielone być może pojedynczym żołnierzom milicyi krajowej tylko w nadzwyczajnych wypadkach.

Przytem przestrzegane być mają następujące zasady:

1. Przedewszystkiem uwzględniać należy interes wojskowy, dlatego też uwzględnione być mogą tylko dobrze przez władzę polityczne poparte prośby takich żołnierzy obrony krajowej, którzy brali już udział w ćwiczenich bronią i okazali już dostateczne wykształcenie do służby wojennej.

2. Uwolnienie ważnem jest tylko względem tego ćwiczenia bronią, do którego odnosiła się prośba, a uwolnienie od dwóch kolejno po sobie następujących ćwiczeń bronią udzielone być może tylko w całkiem wyjątkowych wypadkach.

3. Prośby o uwolnienie należy najmniej na trzy tygodnie przed rozpoczęciem ćwiczenia bronią podać do bióra ewidencyi milicyi krajowej, jeżeli prośba nie opiera się na przeszkodach, które dopiero po upływie tego czasu nastąpiły. Prawdziwość przytoczonych w prośbie powodów musi być należycie stwierdzoną. Jeżeli powodem takim jest słabość, należy załączyć świadectwo lekarskie.

Rozstrzygnięcie o prośbach po dokładnem ich zbadaniu pozostawia się sądowi i odpowiedzialności oficera ewidencyi milicyi krajowej.

Tenże ma przy rozpoczęciu ćwiczenia bronią przedłożyć dokładny spis tych wszystkich żołnierzy milicyi krajowej, których uwolniono od ćwiczenia bronią, komendantowi batalionu, który z uwzględnieniem dołączonych do spisu podań zbada powtórnie, czy uwolnienie słusznie udzielonem zostało. Komendant batalionu przeglądnąć ma także i prośby nieuwzględnionę.

Zresztą mogą ci żołnierze milicyi krajowej, którzy dla zarobku przebywają poza okręgiem swego batalionu, i o więcej niż 10 mil są oddaleni, odbyć ćwiczenia bronią u tego batalionu milicyi krajowej, w którego okręgu o tym czasie przebywają.

Powołaniem powyżej wspomnionych nieobecnych żołnierzy milicyi krajojowej do ćwiczenia bronią zająć się ma przynależne bióro ewidencyi za pośrednictwem bióra znajdującego się w okręgu ich miejsca pobytu. Ostatnie to bióro ma ich równocześnie uwiadomić, w którym dniu milicya krajowa owego okręgu stanąć ma pod broń. Po ukończeniu ćwiczenia bronią mają te bióra ewidencyi, w których okręgu żołnierze milicyi krajowej z innych okręgów udział brali w ćwiczeniu bronią, przesłać przynależnym biórom ewidencyi imiona tych żołnierzy dla kontroli.

Jeżeli powołany pod broń żołnierz milicyi krajowej nie brał udziału w ćwiczeniu bronią ani w swoim, ani w cudzym batalionie, wymierzoną mu

zostanie kara przez przynależne bióro ewidencyi w myśl §. 25. ustawy o milicyi krajowej.

Uwolnienie od ćwiczenia bronią udzielonem być może oficerowi milicyi krajowej tylko dla najniezbędniejszej przyczyny. Trwałe uwolnienie nie może być udzielonem.

Prośby o uwolnienie mają oficerowie tak samo jak żołnierze milicyi krajowej podać przed rozpoczęciem ćwiczenia bronią, i to wprost do Komendy milicyi krajowej, która o prośbie tej rozstrzygnie za pośrednictwem bióra ewidencyi.

O powołaniu do ćwiczenia bronią należących do milicyi krajowej urzędników, professorów i nauczycieli wymienionych w §. 26. ustawy wojskowej bióra ewidencyi uwiadomić mają wcześnie władze i zakłady, ażeby nie nastąpiła przerwa w urzędowej czynności i w nauce.

Urlop udzielony dla ćwiczenia bronią nie może wywierać żadnego wpływu przy udzieleniu urlopu dla innych powodów.

Osoby zostające w służbie publicznej, a należące do milicyi krajowej uwolnione zostaną przez Ministerstwo Obrony krajowej od ćwiczenia bronią tylko wtedy, jeżeli dotyczące urzędy wykażą, iż obecność ich jest niezbędną.

§. 32.

Ewidencya milicyi krajowej.

Żołnierzy milicyi krajowej, nie zostających w stanie czynnym, obowiązują następujące przepisy meldunkowe:

1. Każdy rekrut milicyi krajowej, z miejsca poboru z kartą stawienniczą odprawiony, i na podstawie listy poborowej w ewidencyi wpisany zgłosić się ma, jeżeli jeszcze i bez tego do wykształcenia powołany nie został, w przeciągu czasu od 1. do 20. Października u feldfebla okręgu kompanii, gdzie za oddaniem karty stawienniczej otrzyma kartę milicyi krajowej.

Żołnierze ze stałej armii, przystępujący do milicyi krajowej, wpisani zostaną w ewidencyę na podstawie ksiąg gruntowych, przesłanych feldfeblowi okręgu przez bióra ewidencyi milicyi krajowej, i otrzymają od feldfebla okręgu swe karty milicyi krajowej, które sami odebrać sobie mają osobiście w przeciągu trzech tygodni.

2. Żołnierz milicyi krajowej winien zgłosić się u feldfebla okręgu, ile razy powołany do służby oddala się, lub uwolniony od służby powraca napowrót na miejsce swego pobytu.

3. O każdej zmianie miejsca zamieszkania lub stałego pobytu winien żołnierz milicyi krajowej przed wydaniem się uwiadomić feldfebla okręgu, o

przybyciu zaś swojem do nowego miejsca zamieszkania lub stałego pobytu, winien uwiadomić feldfebla nowego okręgu w przeciągu 14 dni.

Jeżeli miasto obejmuje kilka okręgów kompanii, meldunki odbywają się w podobny sposób.

4. Jeżeli żołnierz milicyi krajowej oddala się na dłuższy czas niż 3 miesiące, albo jeżeli podczas ćwiczeń broni wyjeżdża w odleglejsze okręgi, do krajów Węgierskiej Korony lub za granicę, uwiadomić winien o tem feldfebla okręgu. Jeżeli wyjazd nie przypada w porę ćwiczenia bronią i zajmuje przeciąg czasu od 14 dni do 3 miesięcy, winien żołnierz milicyi krajowej donieść o tem tylko przełożonemu zwierzchności miejscowej, ażeby wszelkie wezwania mogły mu być wcześnie doręczone.

5. Kupcy, przemysłowcy, właściciele dóbr i inne osobistości dobrze znane bióru ewidencyi milicyi krajowej, które w interesie swych zajęć przedsiębrać muszą częste i nagłe podróże, uwolnione zostaną przez bióra ewidencyi milicyi krajowej od podobnych meldunków, jeżeli postarają się o to, by im wszystkie rozkazy należycie doręczone zostały.

6. Wszelkie uwiadomienia o przybyciu do ojczyzny, zmianach miejsca zamieszkania lub podróżach zrobić można ustnie lub pisemnie. Przy pisemnem uwiadomieniu dołączyć muszą żołnierze milicyi krajowej kartę milicyi krajowej (względnie kartę stawienniczą), ażeby uwiadomienie to potem przez feldfebla okręgu zanotowane zostało.

7. Żołnierz milicyi krajowej winien także donieść o zmianach zaszłych w jego rzemiośle i stanie, w liczbie jego dzieci i t. p., albo donieść o tem ustnie przy najbliższem zgromadzeniu dla kontroli.

II. Przepisy o wskazanych powyżej doniesieniach zawarte są w kartach milicyi krajowej.

III. Każdy oficer, przeniesiony ze stałej armii do milicyi krajowej, nie zostający w stanie czynnym, dalej urzędnik wojskowy lub krewni duchowieństwa wojskowego, winni donieść ustnie lub pisemnie o swem przybyciu do ojczyzny lub miejscu zamieszkania bióru ewidencyi milicyi krajowej, które zawiadamia o tem Komendę milicyi krajowej, i donosi komendantowi batalionu o tych oficerach, którzy należą do składu batalionu.

W celu utrzymania ewidencyi obowiązani są oficerowie milicyi krajowej donieść o każdej zmianie swego stałego pobytu przynależnemu bióru ewidencyi milicyi krajowej, albo i temu, w którego okręg się udają (§. 23. ustawy o milicyi krajowej).

Do podróży, nie przypadających w porę ćwiczenia, oficer i urzędnik milicyi krajowej, nie zostającej w stanie czynnym, nie potrzebuje osobnego pozwolenia, winien tylko, jeżeli nieobecność według przypuszczenia potrwa dłużej nad cztery tygodnie, uwiadomić o swym wyjeździe i celu podróży bióro ewidencyi milicyi krajowej, które uwiadomi o tem Komendę milicyi krajowej, jeżeli podróż trwać ma przez sześć lub więcej miesięcy.

IV. Jeżeli oficer milicyi krajowej albo urzędnik nie pospieszy z przepisanemi doniesieniami, uwiadomić winno o tem bióro ewidencyi milicyi krajowej Komendę milicyi krajowej.

V. Zaniechanie przepisanego doniesienia ze strony oficerów lub urzędników, a wreszcie i żołnierzy milicyi kajowej, karane będzie na rekwizycyę Komend milicyi krajowej względem biór ewidencyi, jako przestępstwo przepisów meldunkowych przez władze polityczne, z uwzględnieniem rozporządzenia ministeryalnego z dnia 2. Kwietnia 1858. r. (Dziennik praw Państw nr. 51.), zatrzymanego przez ustawę z dnia 22. Października 1862. (Dz. pr. Państwa nr. 72.).

§. 33.

I. Dla żołnierzy milicyi krajowej nie powołanych do ćwiczenia bronią odbywają się corocznie po żniwach w miejscach kompanii zgromadzenia dla kontroli, które wszakże dłużej nad jeden dzień trwać nie mogą (§. 16. ust. o milicyi krajowej). Zgromadzenia dla kontroli.

Na zgromadzenia te oznaczony zostanie przez Ministerstwo Obrony krajowej pewien okres w ogóle. Postanowienia wykonawcze pozostawione są komendom milicyi krajowej.

II. Celem zgromadzenia dla kontroli jest:

1. Skonstatowanie obecności zostających w ewidencyi żołnierzy milicyi krajowej w okręgu kompanii.

2. Zasięgnięcie wiadomości o osobistych stosunkach, o ile takowe wpływają na wojskowy interes.

3. Obwieszczenie rozporządzeń i przepisów, które odnoszą się do milicyi krajowej w ogóle i pojedynczych żołnierzy, przypomnienie zgromadzonym ich obowiązków służby milicyi krajowej, i odczytanie najważniejszych artykułów wojennych.

4. Wysłuchanie próśb i zażaleń żołnierzy, które odnoszą się do ich stosunku służbowego milicyi krajowej.

5. Ogłoszenie imion tych, którzy po upływie roku po skończonym obowiązku służby w milicyi krajowej uwolnieni zostali, załatwienie wszelkich wątpliwości i przyjęcie tych reklamacyj, które przez organa kontroli nie mogą być załatwiane, dla przedłożenia ich do wyższego rozstrzygnięcia.

6. Zanotowanie tych żołnierzy, którzy zgłaszają się jako niezdolni do służby wojennej i cierpią na ułomność, która nawet i bez lekarza łatwo poznana być może, ażeby ich w właściwym czasie powołać przed komissyę superarbitrunkową.

7. Poszukiwanie tych żołnierzy, którzy nie przybyli na zgromadzenie dla kontroli, albo nie znajdują się w ewidencyi.

III. Gdzie tego szczególne okoliczności wymagają, może w okręgu kompanii zostać kilka miejsc oznaczonych dla zgromadzeń dla kontroli.

Na jedno zgromadzenie dla kontroli nie należy zazwyczaj powoływać więcej niż 150 ludzi.

Jeżeli w jednym okręgu kompanii jest kilka zgromadzeń dla kontroli, odbywać się ma jedno zgromadzenie bezpośrednio po drugiem, — ewentualnie i kilka zgromadzeń odbyć się może w jednym dniu — i to w takim porządku, by organa kontroli, mające polecenie przeprowadzenia tych zgromadzeń, podróżować mogły w koło na jak najkrótszej drodze.

W zasadzie odbywają się zgromadzenia dla kontroli w dnie powszednie jednakże, gdyby szczególne okoliczności tego wymagały, i to możliwem było, odbyć się mogą także i w niedzielę bez przeszkody dla publicznego nabożeństwa.

Dnie i miejscowości oznaczone na zgromadzenia dla kontroli należy najmniej na 4 tygodnie naprzód podać do powszechnej wiadomości przez dzienniki urzędowe, plakaty, lub w inny sposób przyjęty w pewnem miejscu. Jeżeli okoliczności wymagają, mogą być wydane oprócz tego obwieszczenia także i osobiste wezwania.

IV. Powołani na zgromadzenia dla kontroli żołnierze przynieść mają z sobą swe karty milicyi krajowej.

Uwolnienie od przybycia na zgromadzenie dla kontroli udzielonem być może tylko w ważnych wypadkach, np. z powodu słabości, lub wypadku śmierci w rodzinie powołanego, z powodu pełnienia obowiązków urzędu i podróży w interesach, które dla niebespieczeństwa wyniknąć mogącego ze zwłoki odłożyć się nie dadzą, itp.

Uwolnienie udziela bióro ewidencyi milicyi krajowej.

W prośbach o uwolnienie prawdziwość przytoczonych powodów stwierdzoną być musi przez władzę miejscową.

Wymienionym w §. 26. ustawy wojskowej osobom udzielone zostanie uwolnienie na żądanie władz przełożonych.

Jeżeli prośba o uwolnienie dla krótkości czasu nie mogła być wniesioną przed zgromadzeniem dla kontroli, należy przesłać na miejsce kontroli świadectwo władzy miejscowej, potwierdzające prawdziwość przeszkód.

Żołnierze, którzy nie przybyli na zgromadzenie dla kontroli bez dostatecznego usprawiedliwienia się z tego powodu, zwołani być mają na późniejszą kontrolę, która dla wszystkich równocześnie odbędzie się u feldfebla okręgu, a przytem donieść należy o tem do biόra ewidencyi milicyi krajowej.

Żołnierze przychodzą na miejsce kontroli w ubiorze cywilnym. (Broń, laski etc. etc. należy złożyć przed rozpoczęciem zgromadzenia; podczas zgromadzenia fajki palić nie można.) Podoficerowie pojawiają się tam, gdzieby tego było potrzeba, w odpowiedniej ilości w uniformie i z szablą przy boku, które to przedmioty udzielone im być mają w takich razach.

V. Feldfebel okręgu ma dla zgromadzenia dla kontroli przygotować według formularza XVII. o całym stanie żołnierzy z okręgu kompanii milicyi krajowej, podług gmin listę spisową, ułożoną z alfabetycznego spisu imion, który układany być ma potocznie przy każdej księdze gruntowej. W rubrykę „Uwaga“ wpisać należy żołnierzy, którzy z końcem grudnia uwolnieni być mają od milicyi krajowej.

Ta lista spisowa przedłożoną być ma na 14 dni przed zgromadzeniem dla kontroli biόru ewidencyi milicyi krajowej, które porówna ją z księgą gruntową, uwagi o uwolnieniu, za słuszne uznane, do księgi gruntowej wciągnie, i wszystkie zresztą poprawki poczyni, a potem zwróci tę przejrzaną listę spisową na kilka dni przed zgromadzeniem dla kontroli feldfeblowi okręgu dla czynności urzędowej.

VI. Dla przeprowadzenia zgromadzeń dla kontroli wysłani zostaną przez Komendę milicyi krajowej albo dotyczący komendanci kompanii, albo uzdolnieni oficerowie milicyi krajowej, nie zostający w stanie czynnym, i to na wniosek biόra ewidencyi milicyi krajowej.

Oficerowi pomocnym jest feldfebel okręgu. Nadto należy każdego z czteru żołnierzy milicyi krajowej, pozostających w stanie czynnym przy biόrze ewi-

dencyi milicyi krajowej wysłać do okręgów kompanii na odbyć się tam mające zgromadzenia dla kontroli.

Na placu kontroli każe oficer w oznaczonej godzinie żołnierzom stanąć w szeregu, i oznaczy rozpoczęcie aktu kontroli sygnałem bębna albo trąbki.

Odczytane zostaną imiona żołnierzy, a potem załatwione zostaną sprawy przytoczone w punkcie II. tego paragrafu.

Koniec aktu kontroli oznajmiony zostanie sygnałem bębna lub trąbki, a żołnierze opuszczają plac kontroli.

VII. Po ukończeniu wszystkich zgromadzeń dla kontroli jednego okręgu kompanii przesłać ma oficer, który kierował zgromadzeniem dla kontroli, szczegółowe sprawozdanie o rezultacie bióru ewidencyi milicyi krajowej, które na podstawie sprawozdań okręgów kompanii wyszle główne sprawozdanie do Komendy milicyi krajowej.

Do sprawozdania tego dołączyć należy:

a) spis tych ludzi, którym udzielono uwolnienie od zgromadzenia dla kontroli, z przedłożeniem ich podań i świadectw;

b) spis wniesionych prośb i zażaleń, z wyświeceniem okoliczności, które się przytem pokazały;

c) spis żołnierzy zanotowanych jako niezdolni do służby wojennej, z dodaniem raportu oficera kontrolującego.

O sprawach podniesionych przez główne sprawozdania o zgromadzeniach dla kontroli rozstrzyga według zakresu działania albo Komenda milicyi krajowej, albo Ministerstwo Obrony krajowej.

Na prośby i zażalenia, których sprawy już na placu kontroli ku zadowoleniu załatwione nie zostały, udzieloną ma być pisemna odpowiedź.

Sprawy ad *c*) mają być według przepisów superarbitrunkowych załatwione.

VIII. Oficer ewidencyi milicyi krajowej ma być corocznie obecny przy zgromadzeniach dla kontroli okręgu batalionu.

IX. Wszyscy oficerowie milicyi krajowej, osiedleni w jednym okręgu batalionu, jeżeli nie biorą udziału już w ćwiczeniu bronią, powołani być mają w oznaczonym dniu przez bióro ewidencyi do raportu oficerskiego, który prze-

prowadzić ma komendant batalionu milicyi krajowej, w obecności oficera ewidencyi milicyi krajowej. Oficerowie pojawić się tam mają w uniformie.

Nieobecność przy tym raporcie usprawiedliwioną być może tylko przez udowodnienie ważnych powodów.

§. 34.

O powołaniu w ogóle.

I. Rozporządzenia względem powołania milicyi krajowej do mobilizacyi i innych czynności wychodzą od Ministerstwa Obrony krajowej.

Powołanie żołnierzy milicyi krajowej nastąpi w drodze władz politycznych, za poleceniem biór ewidencyi, zapomocą wydanych przez feldfebla okręgu kart powołujących podług formularza w dodatku XVIII.

Karty powołujące wydane zostaną osobno dla każdego żołnierza.

II. Wszyscy nieobecni, za granicą przebywający żołnierze milicyi krajowej obowiązani są, skoro się tylko w drodze publicznego rozgłosu dowiedzieli, że Monarchia zagrożoną jest blizką wojną, a milicya krajowa powołaną została, bezzwłocznie powrócić do swej ojczyzny, i zgłosić się, nie czekając na specyalne powołanie (§. 24. ustawy o milicyi krajowej).

III. Przy przeniesieniu w stan czynny tylko pojedynczych części milicyi krajowej odbywa się powołanie analogicznie według §. 29. tego statutu.

IV. Przy powołaniu i mobilizacyi wszystkiej milicyi krajowej lub jednej tylko jej części dla istniejącego niebespieczeństwa wojny, tudzież w czasie pokoju dla utrzymania wewnętrznego porządku i bespieczeństwa, mogą żołnierze milicyi krajowej być uwolnieni przez bióro ewidencyi od obowiązku wyruszenia do swych korpusów tylko dla szczególnych, uwzględnień godnych powodów na pewien czas; udzielone w ten sposób uwolnienia należy z dołączeniem podań posłać do Komendy milicyi krajowej dla powtórnego ocenienia.

Co do podania tych próśb, odsyła się do §. 27.; takowe przesłane być mają zaraz po otrzymaniu karty z powołaniem.

Uwolnienie niezbędnie potrzebnych urzędników, professorów etc. następuje według postanowień §. 26. ustawy wojskowej.

Oficerowie i równi im co do stanowiska powołani zostaną bezpośrednio przez bióro ewidencyi milicyi krajowej.

V. Oficerowie milicyi krajowej i żołnierze milicyi krajowej, którzy po wołaniu do ćwiczeń bronią albo do pełnienia służby w oznaczonym terminie zadość nie uczynią, i nieobecności swej zupełnie nie usprawiedliwią, karani być mają aresztem od jednego tygodnia do trzech miesięcy; gdyby jednakże po raz trzeci nie uczynili zadość obowiązkowi, a w czasie wojny nawet raz jeden, mają być traktowani według prawa wojennego.

Piastowanie szarży stanowi w takim wypadku okoliczność obciążającą (§. 25. ustawy o milicyi krajowej).

§. 35.

Ogólne pretensye do należytości pensyj i zaopatrzenia.

I. Oficerowie i żołnierze milicyi krajowej tylko podczas służby mają prawo do należytości, które w czasie pokoju, gotowości i wojny równe są należytościom stałego wojska (§. 20. ustawy o milicyi krajowej).

Przy powołaniu milicyi krajowej w czasie wojny mogą ci żołnierze milicyi krajowej, którzy nieobecni są w swoim okręgu milicyi krajowej, w celu wysłania ich na stanowisko ich korpusu lub do zakładu zgłosić się w najbliższem biórze ewidencyi milicyi krajowej, i zostaną tu od dnia, w którym się zgłoszą, zaopatrzeni na koszt Państwa.

II. Należytości oficerów milicyi krajowej podczas corocznych ćwiczeń bronią oznaczone zostaną specyalnemi postanowieniami.

III. Komendanci milicyi krajowej i ich personale mają przy podróżach przedsięwziętych wyłącznie w sprawach milicyi krajowej pretensyę do środków podróży i należytości odpowiednich regulaminowi.

IV. Oficerowie milicyi krajowej, równi im co do stanowiska, lub żołnierze milicyi krajowej, którzy w czasie wojny lub w ogóle w służbie czynnej stali się inwalidami, używają tych samych dobrodziejstw, które w tym względzie istnieją dla stałego wojska.

Te same dobrodziejstwa rozciągają się także na wdowy i sieroty oficerów milicyi krajowej, zabitych przez nieprzyjaciela, lub zmarłych z powodu ran odniesionych (§. 21. ustawy o milicyi krajowej).

Każdemu

a) pensyonowanemu,

b) przy pierwszem urządzeniu wyjątkowo ze stanu czynnego stałego wojska do milicyi krajowej przeniesionemu oficerowi, bez względu na to, czy takowy znajduje się w milicyi krajowej w stanie prezencyi, albo tylko w ewidencyi, należy się pensya uzyskana za czas

służby w stałem wojsku dotąd, dopóki nie zrzeknie się dobrowolnie swej szarży lub takowej nie utraci; pensya ta ma być oficerom pod *a)* wymienionym regularnie wypłacaną, a oficerom wymienionym pod *b)* ma być pretensya do pensyi aż do chwili pensyonowania zastrzeżoną.

Względem pretensyi do zaopatrzenia służyć ma za zasadę:

1. Oficerowi milicyi krajowej w jego pretensyach do zaopatrzenia ten tylko czas służby może się kwalifikować do wliczenia, który on spędził w czynnej służbie, bądź to w wojsku stałem lub w milicyi krajowej, a więc czas spędzony na ćwiczeniu lub czasowem pełnieniu służby.

Jeżeli oficer milicyi krajowej podczas pełnienia służby ucierpi jakie uszkodzenie, musi o tem donieść natychmiast pod rygorem utraty pretensyi do zaopatrzenia, a uszkodzenie ma być przez komisyę sprawdzone.

2. Wszystkim oficerom przeniesionym z pensyi, lub później w drodze superarbitrunku z c. k. wojska do milicyi krajowej, będzie bez względu na rodzaj ich służby w milicyi krajowej z wspólnego budżetu ta pensya wypłaconą, którą sobie zjednali przez swą służbę w wspólnej sile wojennej.

3. Jeżeli tacy na pensyi zostający oficerowie dla peryodycznych ćwiczeń bronią lub dla innych powodów w milicyi krajowej większe pobierają należytości, dodatki te do pensyi pokrywane będą z dotacyi Ministerstwa Obrony krajowej (§. 22. ustawy o milicyi krajowej).

4. Jeżeli oficer przez swą czynność służbową w milicyi krajowej uzyskał pretensyę do podwyższenia pensyi, to pretensye jego zyskane podług punktu *b)*, a odnoszące się do wspólnego budżetu wojennego, opłacane będą z tegoż funduszu, a dodatki pozyskane przy milicyi krajowej z funduszu milicyi krajowej.

5. Ponieważ norma o pensyach dla c. k. wojska jest także zasadą przy pensyonowaniu oficerów milicyi krajowej, więc postanowienia o pensyach dla c. k. wojska zastósować także należy przy pensyonowaniu rannych przez nieprzyjaciela tych oficerów milicyi krajowej, którzy wprost ze stanu cywilnego wstąpili do milicyi krajowej, choćby nawet wykazać się nie mogli dłuższym nad okres wojny czasem służby.

6. Wszyscy oficerowie milicyi krajowej, którzy w czasie pokoju w czynnej służbie zostali inwalidami, i nie mają żadnej pretensyi do pobierania pensyi z budżetu armii, używają w myśl ustawy o milicyi krajowej tych samych dobrodziejstw, które pod tym względem istnieją dla stałego wojska.

Odnośne koszta zaopatrzenia opłacane będą z dotacyi milicyi krajowej, koszta zaś na pensyonowania z powodu mobilizacyi i użycia oficerów milicyi krajowej przeciw nieprzyjacielowi opędzone zostaną ze wspólnego budżetu wojennego.

V. Osobiste stosunki i sądownictwo.

§. 36.

a) Osobiste stosunki.

W czasie pokoju mogą wszystkie do milicyi krajowej należące osoby, z wyjątkiem należących do władz milicyi krajowej, oddawać się swym zatrudnieniom obywatelskim, tylko nie wtedy, gdy udział wziąć muszą w peryodycznych ćwiczeniach bronią (§. 23. ustawy o milicyi krajowej).

Oficerowie i żołnierze milicyi krajowej, którzy nie znajdują się w czynnej służbie, zawiśli są we wszystkich swych stosunkach obywatelskich, tudzież w sprawach karnych i policyjnych, od cywilnych sądów i władz, i podlegają tylko tym ograniczeniom, które są w ustawie wojskowej uzasadnione, a dla ewidencyi potrzebne (§. 23. ust. o mil. kraj.).

Do emigrowania potrzebują żołnierze milicyi krajowej pozwolenia od Ministra Obrony krajowej.

Jeżeli zamiar emigrowania zaniechany został, dotyczący żołnierz milicyi krajowej winien resztę przerwanego przez uwolnienie obowiązku służby uzupełnić.

Podczas wojny pozwolenie na emigrowanie udzielonem być nie może (§. 26. ust. o milicyi krajowej).

O udzielenie paszportu na podróż za granicę żołnierze milicyi krajowej, nie zostający w stanie czynnej służby, udać się mają do kompetentnych władz cywilnych.

Co do zawarcia małżeństwa przez żołnierzy milicyi krajowej, którzy przekroczyli trzecią klassę wieku, zachowane być mają ogólne ustawy i przepisy, jednakże z warunkiem zatrzymania obowiązku służby w milicyi krajowej (§. 52. ustawy wojskowej).

Ci żołnierze milicyi krajowej, którzy nie przekroczyli jeszcze trzeciej klassy wieku, potrzebują do zawarcia małżeństwa wyjątkowego pozwolenia ze strony delegowanych do tego przez c. k. Ministerstwo Obrony krajowej politycznych władz krajowych, do których w takich wypadkach wnieść należy po-

dania w drodze przynależnych c. k. politycznych władz powiatowych (władz komunalnych w gminach posiadających własne statuta).

Przeciw odmownej odpowiedzi c. k. politycznych władz krajowych odwołać się można do c. k. Ministerstwa Obrony krajowej w przeciągu 14 dni od dnia, w którym nadeszła powyższa odpowiedź.

Oficerowie milicyi krajowej nie są obowiązani do złożenia kaucyi, mają jednakże uwiadomić o zawarciu małżeństwa, z przedłożeniem świadectwa moralności małżonki i metryki chrztu, bióro ewidencyi milicyi krajowej, a względnie swe przełożone władze.

Oficerowie, którzy z czynnej służby stałego wojska przeszli do czynnej milicyi krajowej, potrzebują do zawarcia małżeństwa pozwolenia od Cesarza dotąd, dokąd ich powrót do stałego wojska jest zastrzeżony.

Wdowy i sieroty tych oficerów i żołnierzy, którzy w milicyi krajowej zawarli małżeństwo, nie mają, z wyjątkiem wypadków przewidzianych w §. 21. ustawy o milicyi krajowej, żadnej pretensyi do zaopatrzenia ze Skarbu Państwa.

§. 36.

Zostający w czynnej służbie żołnierze milicyi krajowej podlegają wojskowym ustawom karnym i dyscyplinarnym, co do swych obywatelskich stosunków jednakże, które nie odnoszą się do służby wojskowej, podlegają cywilnym ustawom i władzom (§. 23. ustawy o milicyi krajowej). *b) Sądownictwo.*

Bliższe szczegóły podaje ustawa o sądownictwie.

VI. Nagrody i wyszczególnienia.

§. 38.

Osoby należące do c. k. milicyi krajowej otrzymają za szczególne czyny w boju takie same wyszczególnienia, jak c. k. wojsko.

Imiona poległych na polu sławy lub zmarłych w skutek ran odniesionych żołnierzy milicyi krajowej mają być wypisane na tablicach pamiątkowych, a

te dla trwałej pamięci wystawione być mają w kościołach parafialnych, lub w innych miejscach stosownych.

W tym względzie wydane zostaną specyalne postanowienia.

Podoficerowie c. k. milicyi krajowej mają pod temi samemi warunkami jak żołnierze stałego wojska (wojennej marynarki) pretensye do szczególniejszego uwzględnienia przy obsadzeniu stosownych posad w służbie publicznej (§. 38. ustawy wojskowej).